

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

החזרת ילדים שהוצאו בכוח ממשמורת הוריהם על ידי שירותי הרווחה

אין דבר יותר צודק, נכון ואמיתי מלהחזיר הביתה ילדים שהוצאו בכוח ממשמורת הוריהם על ידי שירותי הרווחה. בית המשפט המחוזי מרכז בלוד קיבל ערעור שהוגש על ידי משרדנו על החלטתה של כב' השופטת אורית קליינפלד והורה על השבת זוג תאומים שהוצאו בכוח ממשמורת בחזרה לחיק הוריהם.

חוק הנוער מפרט כמה מצבים, בהם רואים קטין כקטין נזקק. החלופה הנוגעת לענייננו מצויה בסעיף 2(6) לחוק:

“2. קטין נזקק:

קטין הוא נזקק כשנתקיים בו אחד מאלה:
(6) שלומו הגופני או הנפשי נפגע או עלול להיפגע...”.

החוק מעמיד לרשות גורמי הרווחה שורה ארוכה של אמצעים לטיפול בקטינים נזקקים. השימוש באמצעים אלה ייעשה על פי החלטה של בית המשפט לנוער, במסגרת פנייה של פקיד הסעד. אמצעי הטיפול בקטינים הנזקקים מפורטים בסעיף 3 לחוק.

אחד התנאים בחוק מאפשר להוציא את הקטין ממשמורתו של האחראי עליו, אם ראה בית-המשפט שאין דרך אחרת להבטיח את הטיפול וההשגחה, ולמסור אותו למשמורתה של רשות סעד אשר תקבע את מקום חסותו או להורות על החזקתו במעון או במעון נעול כמשמעותם בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971.

לצד הסדרי טיפול אלה מאפשר חוק הנוער לפקיד הסעד לנקוט ב"אמצעי חירום" במצבים שאינם סובלים דיחוי. העניין מוסדר בסעיף 11 לחוק, כדלהלן:

“היה פקיד סעד סבור כי קטין הוא נזקק ונשקפת לו סכנה תכופה או שהוא זקוק לטיפול רפואי או אחר שאינו סובל דיחוי, רשאי הוא לנקוט בכל האמצעים הדרושים לדעתו למניעת אותה סכנה או למתן אותו טיפול אף ללא הסכמת האחראי על הקטין, ובלבד שלא יוחזק קטין יותר משבוע ימים מחוץ לרשותו של האחראי עליו אלא באישור בית המשפט.”

בנוסף לכך, מסמך סעיף 12 לחוק הנוער את בית המשפט, בהחלטת ביניים, להורות על נקיטת אמצעים זמניים לגבי הקטין ולאשר אמצעי חירום שננקטו לגביו על-ידי פקיד הסעד.

דרישת האיזון האמורה קיימת גם בהליכי חירום על פי סעיפים 11 ו-12 לחוק הנוער, אלא שבשל דחיפות הצורך, נילוה להליכים אלה שוני דיוני הפוסח על דרישת חוות דעת מקצועית ועל מיצוי זכות הטיעון של אלה העלולים להיפגע. אולם יסוד הדחיפות אינו מיתר את מעשה השיקלול והאיזון שנדרש לעשות, אלא מטיל על רשות הסעד נטל שכנוע כבד בדבר מידת נזקקותו של הקטין, מידת החיוניות שבהטלת אמצעים לגביו, ובדבר קיום מיתאם בין האמצעים המתבקשים לתכלית הרצויה. על הרשות להניח תשתית עובדתית בעלת גרעין שכנוע פנימי אשר, גם בלא שמיעת טיעוני הנוגעים בדבר, וגם בלא חוות דעת מקצועית, ניתן יהיה לפעול על יסודה במידת שכנוע ובטחון

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

מספיקים כי האמצעים הנחוצים, מתאימים, ובני-תועלת וכי אין בנקיטתם חשש לפגיעה בלתי ראויה בזכויות היחיד והמשפחה.

עם זאת, בית המשפט העליון קבע כי הטלת אמצעי טיפול והשגחה על קטין נזקק מהווה התערבות חיצונית כפוייה של הרשות הציבורית באוטונומיה של היחיד והמשפחה. זוהי התערבות מוצדקת ובלתי נמנעת מקום שהקטין הוא נזקק והאמצעים שמבקשים להפעילם חיוניים להגנה על שלומו ורווחתו באופן שבאיזון ראוי בין זכויות הקטין והוריו לבין הצורך בהטלת אמצעי טיפול כפויים גובר הצורך האחרון. לצורך עמידה על מידת הנזקקות ועל האמצעים שראוי להפעילם תוך שיקלול הערכים והאינטרסים המתנגשים, מתקיים דרך כלל הליך דיוני שביסודו חוות דעת מקצועית וזכות טיעון מלאה לכל הנוגעים בדבר.

בענייננו משרדנו טען להיעדרה של תשתית ראייתית מספקת להמשך הפעלת אמצעי חירום על הקטינים, הן מבחינת התכלית שלשמה בקשו לנקוט אמצעים כלפיהם, הן מבחינת התאמתם של האמצעים שבקשו לנקוט לתכלית אותה רצו להשיג, והן מבחינת עצם נקיטתו של הליך חירום להבדיל מהליך רגיל במעמד הצדדים, מקום שלא היה מדובר במצב של דחיפות אמיתית שהצדיק זאת.

לאחר הליך משפטי ארוך ומורכב, בית המשפט המחוזי מקבל את ערעור משרדנו על החלטתה של כב' השופטת אורית קליינפלד ומורה על השבת הקטינים למשמורת הוריהם.

להלן העתק חלקי מהחלטת בית המשפט המחוזי בעניינם של הקטינים. מפאת החיסיון והשמירה על פרטיותם, פרטיהם המזהים ומידע חסוי אחר הושמטו:

בית המשפט המחוזי מרכז לוד בשבתו כבית משפט לנוער

12 יולי 2022

ענ"א 06-22-00000000000000000000, נ' מחלקה לשירותים חברתיים
רעננה

1. בית משפט לנוער טעה משאימץ את עתירת עו"ס לחוק נוער לצו משמורת לתקופה של שנה.